

ICF-toimintakyvyn arviointi (13-17-vuotias)

Päivämäärä: 25.4.2026

Ikäryhmä: 13-17-vuotias

Kirjaajan rooli: ohjaaja

Tämä lomake on laadittu Maailman terveysjärjestön (WHO) julkaisemaan ICF-luokitukseen perustuen. ICF on toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. (Lue lisää: thl.fi)

Toimintakyvyn arviointi ICF-viitekehyksessä auttaa ymmärtämään lapsen vahvuuksia ja haasteita kokonaisvaltaisesti.

ICF-lomakkeen täyttää yleensä ammattilainen yhdessä huoltajan kanssa tai ammattilainen yksin huoltajan luvalla. Huoltaja voi täyttää lomakkeen myös itsenäisesti täydentämään ammattilaisten arviointeja.

0

ikätasolla

1

tarvitsee harjoittelua

2

tarvitsee tukea

3

erityistä vaikeutta

4

ehdoton ongelma

TUKIMITTARI

36

/ 100

Tarvitsee tukea

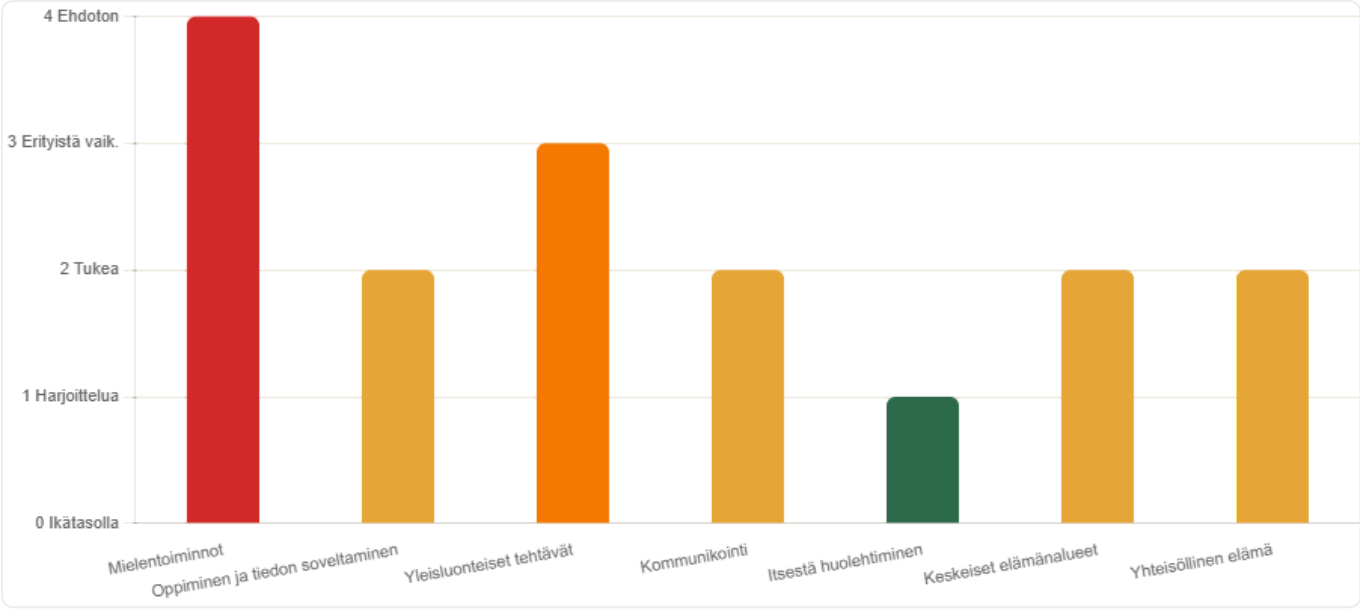
0 = täysi toimintakyky, 100 = täysi toimintarajoite

Tukimittari on Lapsilinkin oma suuntaa antava työkalu, joka hyödyntää ICF-luokitusta. Se ei ole WHO:n virallinen mittari eikä korvaa ammattilaisen arviota.

TOIMINTAKYKYPROFIILI

Pääluokkakohtaiset haasteet (korkein tarkenne):

Mielentoiminnot (PL1)	4 / 4
Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)	2 / 4
Yleisluonteiset tehtävät (PL2)	3 / 4
Kommunikointi (PL3)	2 / 4
Itsestä huolehtiminen (PL5)	1 / 4
Keskeiset elämänalueet (PL8)	2 / 4
Yhteisöllinen elämä (PL9)	2 / 4

TOIMINTAKYVYN KUVAUS

Kehon toiminnot

Mielentoiminnot (PL1)

		0	1	2	3	4
b110	Kokonaisvaltaiset mielen toiminnot					
b130	Henkinen energia ja viettitoiminnot					
b140	Tarkkaavuustoiminnot					
b152	Tunne-elämän toiminnot					

Suoritukset ja taidot

Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)

		0	1	2	3	4
d166	Lukeminen					
d175	Ongelman ratkaiseminen					

Yleisluonteiset tehtävät (PL2)

		0	1	2	3	4
d2203	Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä					
d240	Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen					

Kommunikointi (PL3)

		0	1	2	3	4
d315	Ei-kielellisten viestien ymmärtäminen					
d350	Keskustelu					

Itsestä huolehtiminen (PL5)

		0	1	2	3	4
d550	Ruokaileminen					

Osallistuminen

Keskeiset elämänaalueet (PL8)

01234

d820Kouluopetus

Yhteisöllinen elämä (PL9)

01234

d920Virkistäytyminen ja vapaa-aika

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Edistävät tekijät (helpottajat)

+2

e115

Päivittäisen elämän apuvälineet

Nuorella ei ole käytössä aistituotteita, mutta ne voisivat varmasti auttaa keskittymään paremmin tilanteissa.

+3

e310

Lähiperhe

Lähiperhe tukee nuoren kehitystä, sillä perheen kanssa on yhdessä pyritty löytämään ratkaisuja/keinoja nuoren tilanteen helpottamiseksi.

+2

e325

Ikätoverit / kaverit / ryhmä

Nuori saa tukea ikätovereiltaan ja kaverit kannustavat häntä parempiin valintoihin päivittäisessä arjessa.

+4

e360

Koulun työntekijät

Nuori saa tukea koulun työntekijöiltä ja hänen asioistaan on pidetty kevään aikana useita palavereja monialaisesti.

+1

e355

Terapeutit

Nuorella on psykiatrinen sairaanhoitaja, ketä hän on tavannut säännöllisesti. Nuori ei ole kuitenkaan pystynyt avautumaan sairaanhoitajalle asioistaan niin paljoa, jotta häntä voitaisiin kunnolla tukea. Sairaanhoitajan vaikutus koulussa ja kotona ei tällä hetkellä näy.

+4

e535

Viestintä

Nuori ja perhe ovat saaneet neuvontaa ja ohjausta hyvin paljon.

+4

e575

Yleinen sosiaalinen tuki

Nuori ja perhe ovat sosiaalipalvelujen piirissä.

SANALLISET KUVAUKSET

b110

Kokonaisvaltaiset mielentoiminnot

Nuori kokee hyvin voimakkaita tunnereaktioita, mitkä usein ovat myös hallitsemattomia. Tunnereaktioon voi liittyä myös väkivaltaisuutta. Tunnekuuhuista ylipääseminen on haastavaa.

b130

Henkinen energia ja viettitoiminnot

Nuorella on haasteita hallita mielijohteitaan. Hänellä on kiinnostusta päihdeaineisiin, erityisesti alkoholiin. Päihteiden suhteen mielijohteiden hallinta on erityisesti haasteellista. Nuori myös tarvitsee tukea motivoinnissa.

b140

Tarkkaavuustoiminnot

Nuorella on tuen tarpeita keskittymisen kanssa, tarkkaavuutta on hankala kohdentaa tilanteen vaatiman ajanjakson ajaksi. Keskittyminen ei kestä kerrallaan kuin n. 5 minuuttia. Nuori häiriintyy ympäristötekijöistä helposti.

b152

Tunne-elämän toiminnot

Nuori ei pysty kontrolloimaan kielellistä ja fyysistä aggressiivisuutta. Tunteiden sanottaminen on hyvin vaikeaa, tarvitsee siinä paljon tukea ja johdattelua. Itsesäätelyssä on myös haasteita. Tunteenpurkaukset ovat päivittäisiä.

d166

Lukeminen

Luetun ymmärtämisessä on haasteita. Joutuu palaamaan luettuun tekstiin useasti, eikä siitä silloinkaan jää välttämättä

mitään mieleen.

d175 Ongelman ratkaiseminen

Nuori on hyvin impulsiivinen päätöksen teossa, mikä voi johtaa haitalliseen toimintaan esimerkiksi ryhmäpaineen osalta. Nuorella on kiinnostusta päihteisiin, mikä myös osaltaan lisää riskiä.

d2203 Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä

Nuori suoriutuu tehtävien tekemisestä paremmin pienessä tilassa joko yksin, tai kahdestaan ohjaajan/opettajan kanssa. Ryhmätyöskentely on vaikeaa, sillä nuoren keskittyminen harhautuu jatkuvasti muualle, ja hän myös itse häiritsee muita.

d240 Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen

Nuori tarvitsee tukea stressitilanteiden käsittelyyn. Stressaavissa tilanteissa nuori on esimerkiksi käyttäytynyt motorisesti hyvin levottomasti.

d315 Ei-kielellisten viestien ymmärtäminen

Nuori osaa lukea toisten kehon kieltä, mm. ilmeitä ja käsien/kehon liikkeitä, mutta ei välitä niistä.

d350 Keskustelu

Nuoren on haastavaa aloittaa keskusteluja ja sanoittaa omia ajatuksiaan.

d550 Ruokaileminen

Nuoren ruokailutottumukset vaihtelevat. Ruokavalio on vähän kapea, syömättömyyttä esiintyy toisinaan. Syömättömyys liittyy tilanteisiin, jossa nuori ei ole saanut tahtoaan läpi tai haluaa osoittaa mieltään.

d820 Kouluopetus

Nuori tarvitsee tukea koulunkäynnissä sekä oppimisessa. Nuorella on paljon poissaoloja koulusta ja montaa oppiainetta uhkaa hylätty arvosana. Nuorella on vaikeuksia keskittyä isossa ryhmässä.

d920 Virkistäytyminen ja vapaa-aika

Nuori on lyhyen ajan sisään käyttänyt useasti alkoholia.

KÄYTÖSSÄ OLEVAT TUKITOIMET

Tukitoimia on tällä hetkellä lastensuojelun sijaishuollosta, sekä nuorisopsykiatrian poliklinikalta.

SUUNNITELMA

Vaihe 1 — Tuen tarpeen kuvaus

Lapsen/nuoren näkökulma: Lapsen omaa näkökulmaa on hyvin hankala arvioida, sillä hän ei juurikaan osaa sanoittaa omia tarpeitaan tai toiveitaan. Nuoren toimintamallit ovat myös hyvin suuressa ristiriidassa keskenään sen suhteen, mitä hän on aiemmin tuottanut esimerkiksi sen suhteen, haluaako asua mieluummin kotona vai olla sijoitettuna lastensuojelulaitokseen.

Huoltajan näkökulma: Haasteet kotona ovat painottuneet rajattomuuteen ja omaehtoiseen käytökseen. Huoltajat toivovat tilanteeseen apua sen osalta, että saataisiin tietoon juurisyyt nuoren käyttäytymiselle. Huoltajat toivoisivat nuoren palaavan takaisin kotiin.

Ammattilaisen näkökulma: Nuoren tuen tarpeet ovat hyvin laajat. Tässä hetkessä tärkeintä olisi saada tietoon nuoren psyykkisen voinnin todellinen tila, jotta juurisyytä käytökselle ja toimintamalleille saataisiin selville, ja sitä myötä työskentelemään niiden kanssa.

Vaihe 2 — Toimintasuunnitelma

Tunnesäätely ja aggression hallinta

- Laadi nuorelle näkyvä stressiprofiili vihreän, keltaisen ja punaisen vyöhykkeen merkeistä sekä toimivista rauhoittumiskeinoista (hengitys 4-6, painopeitto, hiljainen tila).
- Harjoittele päivittäin rauhallisena hetkenä tunnekorttien ja minä-viestien käyttöä ("Minusta tuntuu vihaiselta kun...").
- Sovi turvallinen taukopaikka ja -merkki (kortti tai ele), jota nuori voi käyttää ilman lupaa purkauksen alkaessa.
- Palaa purkauksen jälkeen lyhyeen jälkipuintiin: mitä tapahtui ennen, mikä auttoi, mikä uusi keino kokeillaan seuraavaksi.

Itsesäätely ja mielijohteiden hallinta

- Tunnistakaa yhdessä päihteisiin liittyvät laukaisijat ja laatikaa selkeä turvasuunnitelma (poistumismerkki, luotettava aikuinen, vaihtoehtoinen toiminta).
- Harjoittele päätöksentekoa pienissä tilanteissa STOP-mallilla (pysähdy, hengitä, nimeä vaihtoehdot, toimi).
- Vahvista onnistumisia välittömällä palautteella ja kirjaa viikoittain edistyminen näkyvään taulukkoon.

Tarkkaavuus, keskittyminen ja tehtävien tekeminen

- Järjestä nuorelle mahdollisuus työskennellä pienessä tilassa 1:1-ohjaajan kanssa tai hiljaisessa nurkassa kuulokkeilla.
- Pilko tehtävät 5 minuutin jaksoihin näkyvällä ajastimella ja käytä "nyt-seuraavaksi" -kortteja.
- Lisää mikrotauvoja ja sallittuja liikkeitä (fidget, jalkakuminauha) ennen kuin tarkkaavuus katoaa.
- Laadi viikkokalenteri, jossa on ennakoitu rytmi ja selkeät siirtymämerkit.

Koulunkäynti ja oppiminen

- Sovi koulun kanssa yksilöllinen tuki: lyhyemmät jaksot, pilkotut tehtävät, mahdollisuus taukokorttiin ja 1:1-ohjaukseen.
- Käytä kuvallisia ja kirjallisia ohjeita luetun ymmärtämiseen sekä toistokysymyksiä sisällön jäsentämiseksi.
- Vähennä poissaoloja ennakoivalla tuella: aamurutiini, koulukuljetus ja päivittäinen check-in vastuuaikeisen kanssa.
- Seuranta viikoittain: mitä toimi, mitä muutetaan, miten motivaatiota lisätään.

Kommunikointi ja sosiaaliset tilanteet

- Harjoittele keskustelun aloitusta ja ajatusten sanoittamista roolileikein sekä valmiilla lausepohjilla.
- Käytä kehon kielen tunnistamiseen kuvakortteja ja harjoittele vastaamista niihin (esim. "näen että olet väsynyt, tarvitsenko tauon?").
- Sovi turvalliset sosiaaliset rajat ja ennakoi ryhmätilanteita: pieni ryhmä, selkeät roolit ja poistumismahdollisuus.

Ruokailu ja itsestä huolehtiminen

- Laadi yhdessä joustava ruokarutiini ja hyväksytyjen vaihtoehtojen lista; vältä taistelua syömisestä.
- Tarjoa ruoka ennakoitavasti ja anna nuorelle valtaa annoksista ja järjestyksestä turvallisissa rajoissa.
- Seuraa yhteyttä mielialaan ja käytä ruokailua myös rauhoittumisen hetkenä (yhteinen hetki ilman vaatimuksia).

Ympäristön tuki ja moniammatillinen yhteistyö

- Pidä säännölliset palaverit perheen, koulun, psykiatrisen sairaanhoitajan ja sosiaalipalvelujen kanssa yhteisen toimintamallin varmistamiseksi.
- Laadi nuorelle oma "Minun käsikirja" (stressiprofiili, toimivat keinot, turvaverkko) ja jaa se kaikille tukijoille.
- Vahvista positiivista ympäristön tukea: perhe, kaverit ja koulu saavat konkreettisia keinoja auttaa nuorta arjessa.

☒ **Vastuuhenkilöt on sovittu** **Aikataulu:** Aikataulua on vielä tässä vaiheessa mahdotonta luoda. Luultavasti tämän vuoden loppuun.

Vaihe 3 — Vaikuttavuuden arviointi

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan monialaisen työryhmän kanssa. Koska tuen tarpeet ovat hyvin laajat, arviointia tulee suorittaa säännöllisin väliajoin, n. 1-2kk välein.